

Nostàlgia de l'infinit

La nostàlgia és un sentiment determinant per enfrontar-se als interrogants morals, filosòfics i espirituals de l'ésser humà. Etimològicament significa "dolor del retorn", en un sentit a vegades indeterminat, perquè no sempre es refereix a un passat fet de llocs, persones o esdeveniments concrets, sinó més aviat a una emoció profunda que ens fa enyorar quelcom bell, just i universal, com si, en el fons, sabéssim que en formem part o que hi estem cridats.

El tema de l'exili travessa la història del pensament humà: el viatge d'Ulisses ("La Ilíada i l'Odissea" d'Homer) és un viatge que remet a l'infinit perquè sempre queda inacabat, però comporta una experiència de saviesa.

(...)

*Sempre tingues al cor la idea d'Ítaca.
Has d'arribar-hi, és el teu destí.
Però no forcis gens la travessia.
És preferible que duri molts anys*

(...)

*I si la trobes pobre, no és que Ítaca t'hagi enganyat.
Savi com bé t'has fet, amb tanta experiència,
ja hauràs pogut comprendre què volen dir les Ítaques¹.*

Cada relat d'exili, des de les civilitzacions més antigues fins als nostres dies, planteja preguntes existencials fonamentals no només per al seu temps: ¿existeix un "fil" que doni sentit a la història? Aquesta pregunta també es pot formular a nivell personal: quin sentit té el que estic vivint o el que he viscut? Per què el mal, el dolor, la mort? Són qüestions no sempre expressades, però profundament presents en les investigacions més recents sobre les necessitats autèntiques dels joves. Sovint, la nostàlgia de l'infinit es descriu com a melangia, solitud de l'ànima, recerca d'un per què².

I, tanmateix, aquests interrogants tenen dificultats per emergir: estem distrets per les coses que ens passen, per les mil preocupacions que ens oprimeixen l'ànima, per pensaments que ens inquieten. Potser no ens aturem prou per descobrir al nostre voltant petites respostes que podrien ser un far que ens ajudi a no perdre el sentit del nostre camí.

Procurem, doncs, buscar de totes les maneres possibles aquestes oportunitats —en temps i espais d'escolta, amb reflexions compartides— i, amb aquells que viatgen amb nosaltres en el camí de l'existència: la nostra comunitat, els nostres amics, els nostres companys de feina, intentem treballar, confrontar-nos sense perdre la confiança en què les coses poden canviar a millor. També nosaltres ens sentirem transformats.

¹ Konstandinos P. Kavafis. Traducció al català de Carles Riba

² Institut Giuseppe Toniolo: Cerco, dunque credo? (Vita e Pensiero, 2024) - R. Bichi e P. Bignardi

A les comunitats cristianes d'arreu del món, aquest mes se celebra la Pasqua. El missatge dels "tres dies" és profund i continua interpel·lant totes les persones capaces de fer-se preguntes i de dialogar³. El misteri del dolor, la capacitat de "romandre" en les ferides de la humanitat, la força de recomençar són valors presents en cada cor i acompanyen el nostre viatge a través dels deserts, guiant la història i la nostra vida.

³ Congrés internacional "Té sentit el dolor?" (Castel Gandolfo, 2017) <https://www.cittanuova.it/senso-nel-dolore/?ms=006&se=007>